

שבחי הבעש"ט 1

ב"ה.

הרב מאיר אייזנשטיין

לזהותו של 'זקן א' מתלמידי הבעש"ט' שהיה 'מספר בשבחי הבעש"ט'

בהקדמת מדפיס ספר 'שבחי הבעש"ט', קאפוסט תקע"ה, ר' ישראל יפה, הוא כותב:

'...עוד זאת ששמעתי מאנשי אה"ק אשר בפעם ראשון שהי' הדבר ר"ל באה"ק הסגיר א"ע הרב הק' מ' מנחם מענדל [מייטבסק] צוק"ל עם מנין בביתו ובכל עת ההסגר היו התפילות שלהם עצה"ט [על צד היותר טוב] רק בשבת קודש לא הי' אומר ד"ת בסעודה שלישיית כמנהגו, כ"א [כי אם] שהי' יושב בסעודה עם חבירים המקשיבים לקולו, והי' עמו זקן א' מתלמידי הבעש"ט והיה מספר בשבחי הבעש"ט. פ"א בשבת בא בחלום הרב המגיד [ממעזריטש] צוק"ל להרב [הרמ"מ] הנ"ל ואמר לו, הלא אתה תלמידי למה אינך מספר בשבחי ג"כ, והסכימה דעתו [של הרמ"מ] שיספר בסעודה ג' בשבחו של רבינו הגדול [המגיד ממזריטש], וכשהתחיל הרב [הרמ"מ] לספר מנפלאותיו [של 'המגיד'] הזקן הנ"ל התחיל לספר מהבעש"ט כדרכו ודחה את דבריו [של הרמ"מ] ותיכף הבין הרב [הרמ"מ] שבוודאי יענש [הזקן] ע"ז, וכן עלתה לו שתיכף אחר הסעודה נחלש בחולי מעיים ולא היו ימים מועטים עד שנאסף לעולמו, ע"כ [על כן] ממילא מובן עד היכן הדברים מגיעים...!'

ילא נתפרש כאן מי הוא אותו 'זקן א' מתלמידי הבעש"ט' שהיה מספר בשבחי הבעש"ט' שעלה וישב בטבריה בתקופת היות רבי מנחם מענדל מייטבסק בטבריה, האם הוא שריד לחבורת הצדיקים תלמידי הבעש"ט שעלו מגליציה לטבריה בשנת תקכ"ד-1764 שר' שמחה מזלאשיץ שעלה עמהם מספר עליהם בספרו 'אהבת ציון'.

לענ"ד נראה כי הוא רבי שמעריל מוורחיווקא Verkhivka שבמחוז ויניצה בדרום אוקראינה, מתלמידי הבעש"ט, שהיה ממקורבי **רבי פנחס מקוריץ** שבכתביו מובא (אמרי פנחס השלם, בני ברק תשס"ג, ח"א אות תלב עמ' קנז. שם בח"ב עמ' תכ במפתחות מובאים עשרות מאמריו ודברי תורה הפזורים באמרי פנחס השלום) **'וכשרצה רבי שמעריל [ווארחיווקער] ז"ל ליסע לארץ ישראל'**. וכנראה כי רבי שמעריל דגן מופיע בהקדמת מוציא לאור ספר 'תפארת הצבי' לרבי עוזיאל בן צבי מייזליש (זולקוה תקס"ג, עמ' 4): 'הטיבה ד' לטובים... חמותי אשה יראת ה'...מרת יטא שתחי' מצוזמיר בת הרבני החסיד **המפורסים מוהר"ר שמריהו זלה"ה אשר נסע לארץ הקדושה** זכותו יעמוד לי עד עולם...!'

חיזוק לזיהויו של רבי שמעריל כי הוא זה הנזכר בהקדמה: כ'זקן א' מתלמידי הבעש"ט' היות ורבי שמעריל דגן מהווה אחד מהמקורות של הסיפורים ב'שבחי הבעש"ט', כפי שמובא בהקדמת רבי דוב בער זללה"ה שו"ב דק"ק ליניץ מחבר ספר 'שבחי הבעש"ט': 'היות ששמעתי מפי הרב המפורסם דפה ק"ק ליניץ המנוח מוה' גדלי' זצלה"ה שאמר בשם הרב החסיד המפורסם מ"מ דק"ק ווארחיווקע מה' שמעריל זצלה"ה, וכפי דעתי וודאי שיצאו דברים כאילו מפי הבעש"ט צוק"ל...!'. ובפנים הספר מובא פעמים מספר: 'שמעתי מר' שמעריל', 'שמעתי מפי חמיו של רבי פאלק הכהן החסיד ר' שמעריל מ"מ דק"ק וירע[ח]יווקע', חתנו רבי פאלק מטשישלניק היה אף הוא מתלמידי הבעש"ט נזכר פעמים רבות ב'שבחי הבעש"ט' וגם בכתבי רבי פנחס מקוריץ.

